

Nasjonalt seminar om restaurering av vassdrag og våtmarker, 10.09.2020:

Sjøaureprosjektet i Rogaland

Jarle Lunde, vassområdekoordinator i Ryfylke
Knut Ståle Eriksen, NJFF Rogaland

vatn frå fjell til fjord

Innhald

Del 1: «Frå kontoret» (Jarle)

- Bakgrunn og organisering
- Kunnskapsgrunnlaget
- Framover

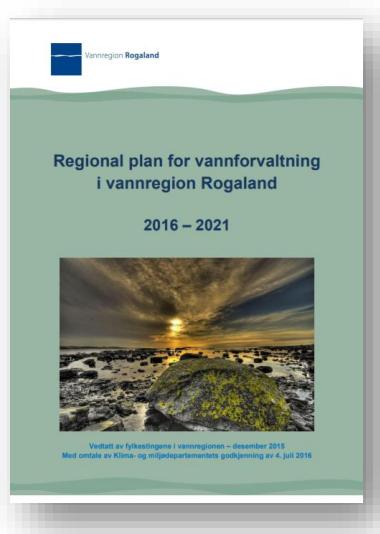
Del 2: «Frå felt» (Knut Ståle)

- Kva har me sett og lært så langt
- Praktisk tiltaksgjennomføring

Bakgrunn

Vassforskrifta har som generelt mål at alle vassførekomstar minst skal oppretthalde eller oppnå "god tilstand".

Prioriterte tiltaksområde

1. Forsuring
2. Landbrukssektoren
3. Vasskraftregulering
4. **Habitatforbetrande tiltak**
5. Vass- og avløpssektor
6. Forureina sediment
7. Framande artar i ferskvatn

«Prosjekt sjøaure»

- Ønskje om oversikt/kunnskap over sjøaurebekkane
 - Grunnlag for å kunne ivareta, unngå forverring
 - Fokus på dei små «ukjente» bekkane
 - Vil avdekke vidare kunnskapsbehov og behov for tiltak
- Legge til rette for engasjement og samarbeid
- Styringsgruppe er etablert
 - NJFF Rogaland
 - Fylkesmannen
 - Fylkeskommunen
 - Vassområda

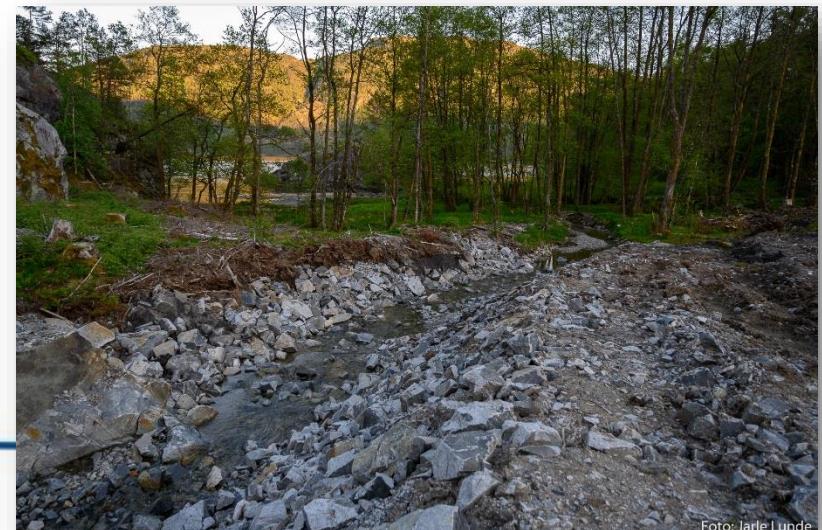
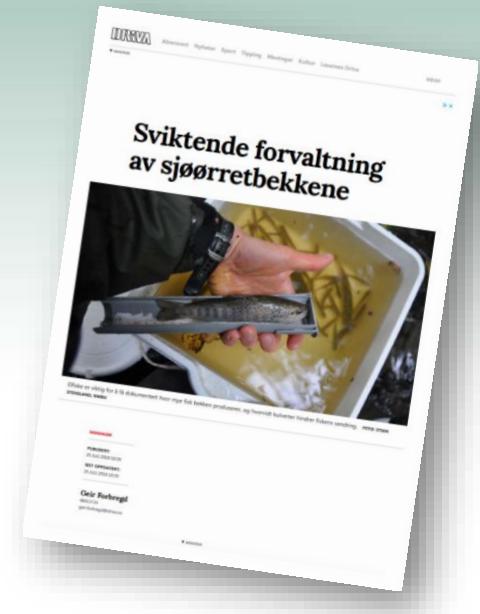

Foto: Jarle Lunde

Vassregion Rogaland

Gjennomføring

Del 1a – enkel kartlegging

Del 1b – fagleg kartlegging

Del 2 – Utarbeiding av kart

Del 3 – Tiltak for å betra forholda for sjøaure

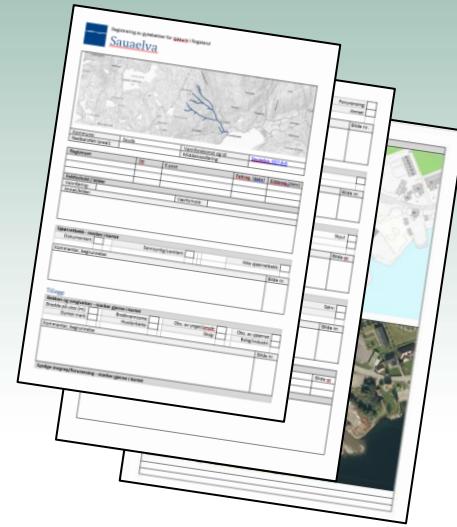

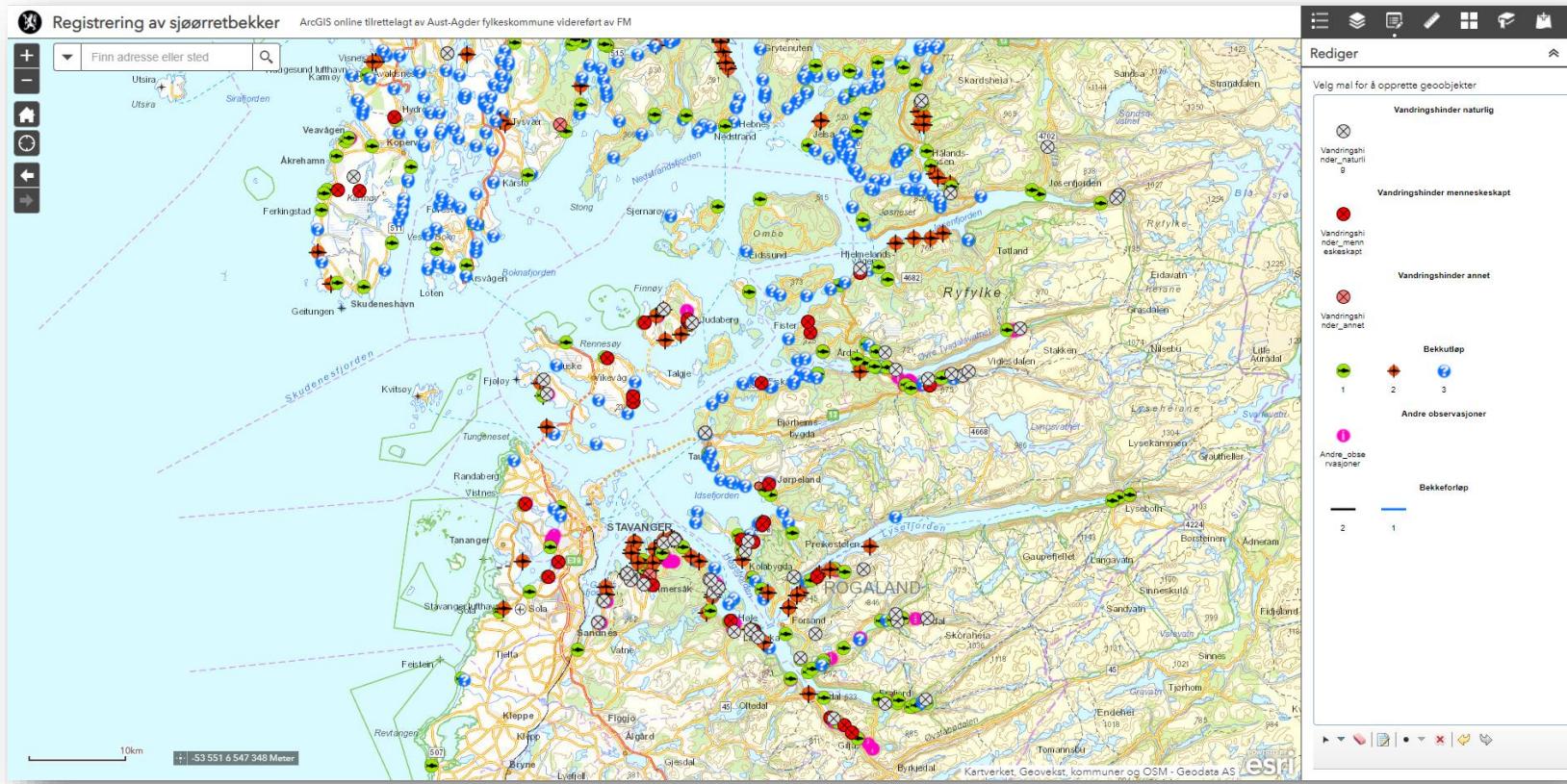
Foto: Jarle Lunde

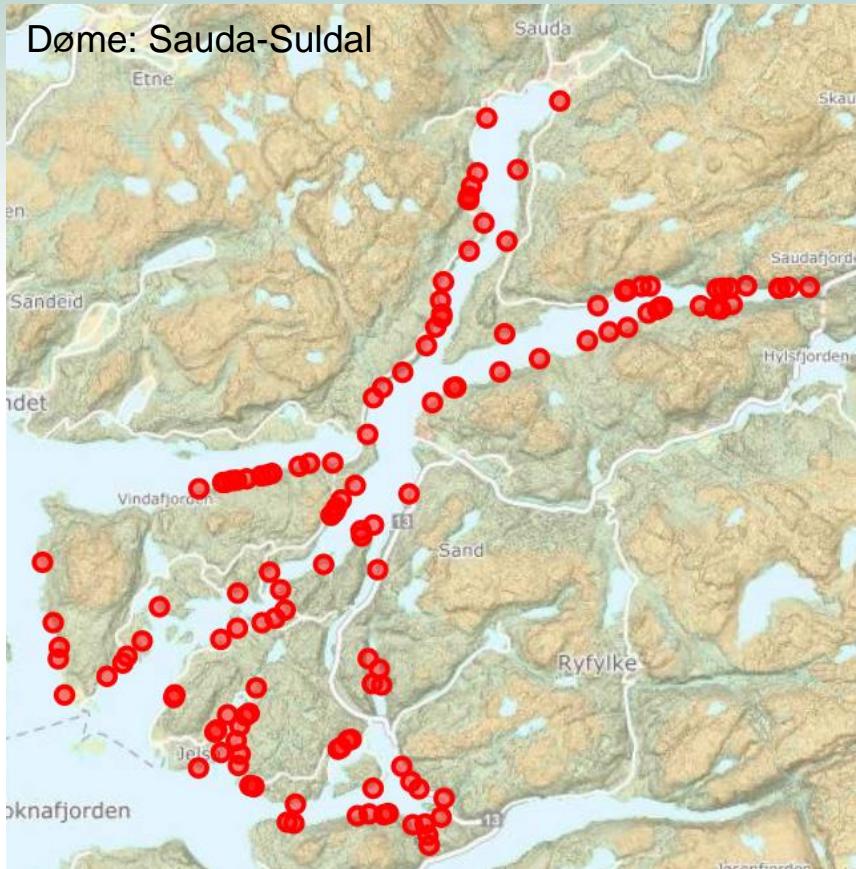
Foto: Jarle Lunde

Kartapplikasjon

- Bruker nasjonal portal for datafangst på sjøaure som sentralt verktøy.
- Mål om å laga eit forvaltningskart

Enkel kartlegging utan skjema

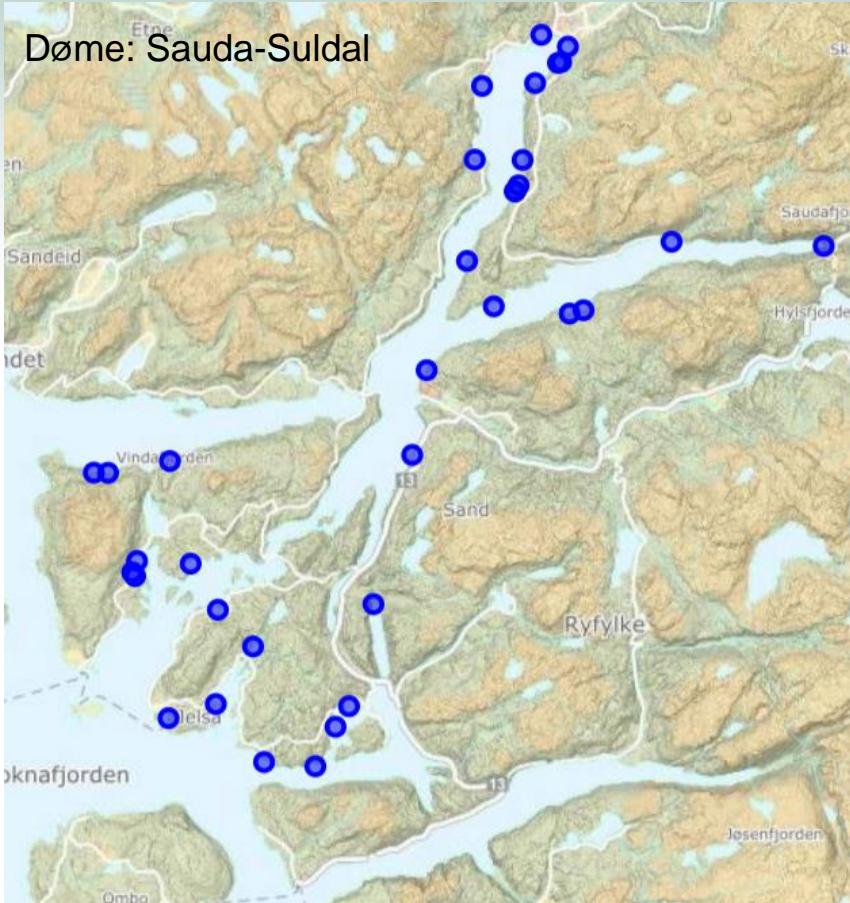

- Antatt utan aure
 - Stort sett foss i sjø, naturleg vandringshinder
 - Minst prioritert
-
- Leggast inn direkte i portal/appløysing med bilde
 - Med mobil fra staden

Vassregion Rogaland

Enkel kartlegging med skjema

- Skjema fyllast ut pr bekk og leggast inn i portal/appløysing
- Sentralt: lokale ressurspersonar/NJFF
- Kursing

Foto: Jarle Lunde

Vassregion Rogaland

www.vannportalen.no/rogaland

Døme kartlegging

Registrering av gytebekker i Rogaland
Vågadalen- Bygdatjørna - Storebekk

Kommune: Suldal **Vannforekomst og id:** Sandsfjorden nord bekkefelt , 037-13-R
Nedbørsfelt (area): < 3,0 km² **Middelvassføring:**

Registrant	Tlf	E-post	Feltreg. (dato)	Kildereg. (dato)
Jarle Lunde	40418967	Jarle.lunde@suldal.kommune.no	21.04.19	
Tommy Haugen			21.04.19	

Feltforhold / kilder
Vannføring: Liten **Værforhold:** Pent
Annet/kilder:

Sjøretbekk - marker i kartet
Dokumentert: Sannsynlig/uavklart: Ikke sjøretbekk:

Kommentar, begrunnelse: Gikk langs elva fra sjøen. Aure å se heile vegen fra sjøen til Bygdatjørna (100+). Yngel/smolt, men også opp til 150-200gr. Fisk i tjernet. Yngel å se i Storebekk oppstrøms tjernet.

Tillegg:
Bekken og omgivelser - marker gjerne i kartet
Bredde på utsos (m): 2 Brakkvannsone: Obs. av yngel/smolt: Obs. av sjørett:
Dyrket mark: Husdyrbeite: Skog: Bolig/industri:

Kommentar, begrunnelse: Litet, men flott bekke som ser ut til å være godt produktiv. Fra sjøen og opp til Bygdatjørna går den langs kulturmark og skog. Rundt tjernet og oppstrøms er det dels fulldyrk.

Synlige inngrep/forurensing - marker gjerne i kartet

Ingen: ☐	Lagt i rør: ☒	Mangler kantvegetasjon: ☐	Forurensing: ☐
Gjengroing: ☒	Kanal: ☐	Vannføringssendring: ☒	Annet: ☒

Kommentar, begrunnelse: Nokre ti-tals meter nedanfor tjernet gjekk bekk i rør om lag 30 meter (nedgraven i bekkeløpet!). Det opphavelige bekkeløpet var her tørt. Med meir vassføring vil det vere vatn også i bekkeløpet.
Skogsveg kryssar bekk'en som her er lagt i kulvert. Denne er ok.
Ved utløpet av tjernet og starten av bekk'en var det tendenser til gjengroing og preg av næringstilførsel frå jordbruks.
Det ligg laga lange rør ved Bekken (frå oppdrett?). Søppel som bør fjernast?

Mulige vandringshinder (delvis og full stopp)

Naturlig: ☐	Menneskeskap: ☐	Annet: ☐
------------------------------------	--	---------------------------------

Kommentar, begrunnelse: Det om lag 30 meter lange røyret omtalt ovenfor kan vere periodevis vandringshinder.

Bunnoforhold og evt. gyteaktivitet

Gytetrus: ☒	Sand/silt/leire: ☒	Blokk/stein: ☒	Skjul: ☐
Gyteaktivitet: ☐ Annet: ☐			

Kommentar, begrunnelse: Variasjon i substratet.

Andre arter

Elvenmusling: ☐	Ål: ☐	Gjedde: ☐	Sørsv: ☐
Andre: ☐			

Kommentar, begrunnelse: Gode forhold for ål, men ikkje kjend

Andre observasjoner

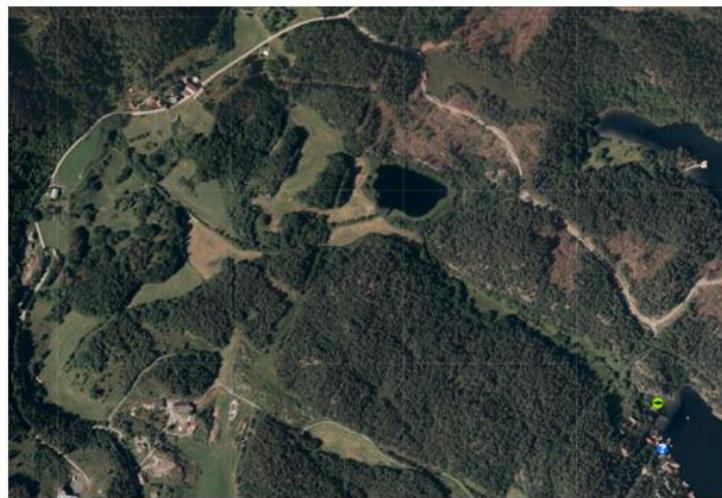
Observasjon	UTM Nord	UTM øst	Merknad
-------------	----------	---------	---------

Andre kommentarer (f.eks. forslag til tiltak/undersøkelser)

Det er bekk'en nedstrøms Bygdatjørna som er registrert. Bekken vurderast totalt sett til å ha høgt morfologisk mangfold, god substratvariasjon og godt med skjul.
Totalt sett er bekk'en vurdert å ha god økologisk tilstand.

Døme kartlegging

Kart, flyfoto og bilde:

Fagleg kartlegging

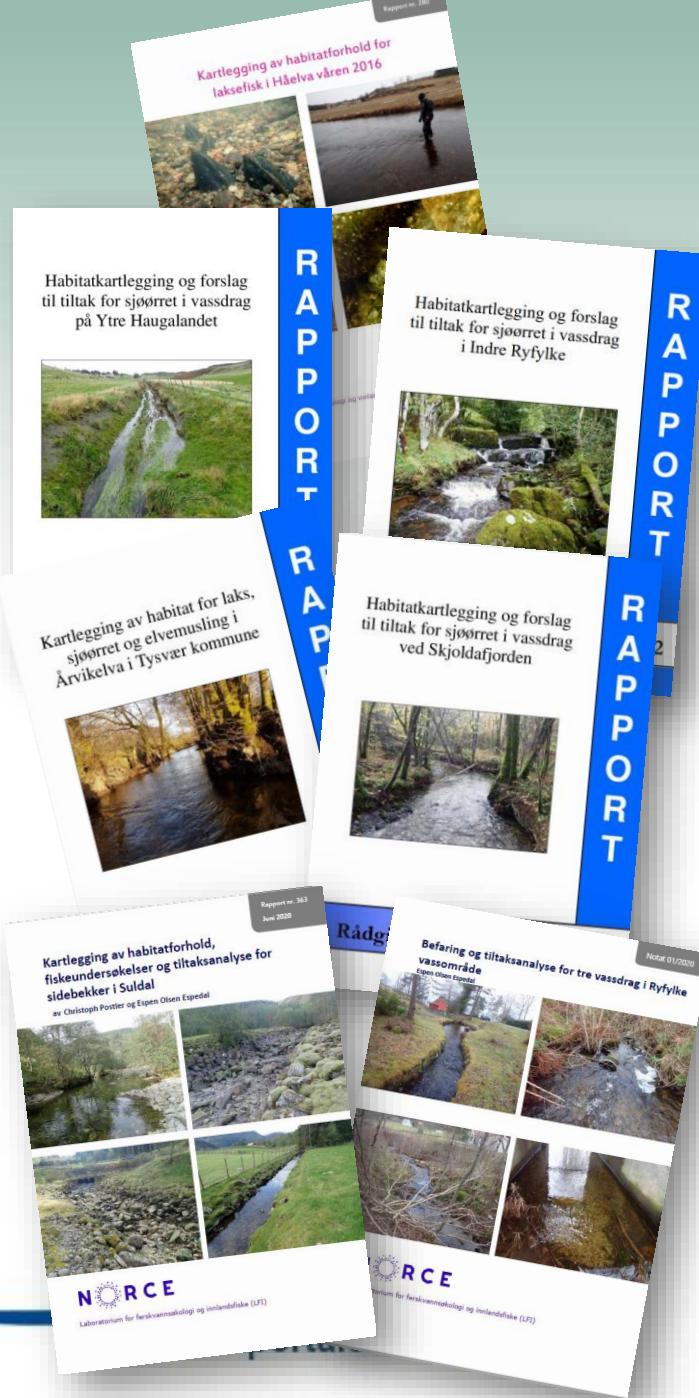
- Vassdrag med størst potensial/utfordringar
- Habitat, ungfiskprod., inngrep og påverknad, vandringshindre, forslag til tiltak

2018: Tysvær (13)

2019: Karmøy og Haugesund (10), Suldal & Sauda (23), sidebekkar Vikedalselva, sidebekkar Suldalslågen, Varhaugselvene

2020: Hjelmeland og Strand (9), Vindafjord (13), Jæren (6), Fuglestadåna m/sideløp, Ogna m/sideløp

- Finansiering: Rogaland fylkeskommune, Fylkesmannen i Rogaland, kommunane m.fl.
- Tidligare kartleggingar (Norce, Rådgivende Biologer, Ecofact, Ambio.....).

Vassregion Rogaland

NORCE
Laboratoriet for ferskvannsbiologi og innlandskjemi (LFJ)

NORCE
Laboratoriet for ferskvannsbiologi og innlandskjemi (LFJ)

Døme frå indre Ryfylke

1

2

3

4

Fotos: Rådgivende biologer

Tabell 1.3. Liste over de ti viktigste tiltakene, i prioritert rekkefølge, med estimert kostnad. For detaljer, forbehold og estimerte effekter på ungfiskproduksjon, se kapitlene om hvert enkelt vassdrag.

Nr.	Vassdrag	Tiltak	Kostnad (x 1000 kr)
1.	Norddalselva	Fjerne vandringshindre i sidebekk	20-30
2.	Storebekk	Fjerne rør nedstrøms Bygdatjørna	20-30
3.	Økstraelva	Rive demning	> 100
4.	Risvollelva	Lede vann inn i sideløp	15-30
5.	Holsvikbekken	Utelegg av gytegrus og døde trær	10-30
6.	Skiftunbekken	Utelegg av gytegrus ogstein i sidebekk	10-20
7.	Jelsabekken	Utbedre kunstig terskel	-10
8.	Lovraelva	Reetablere kantvegetasjon	0
9.	Gardvikbekken	Fjerne bunnplastring	10-25
10.	Østre Marvikbekk	Utelegg av gytegrus	10-20

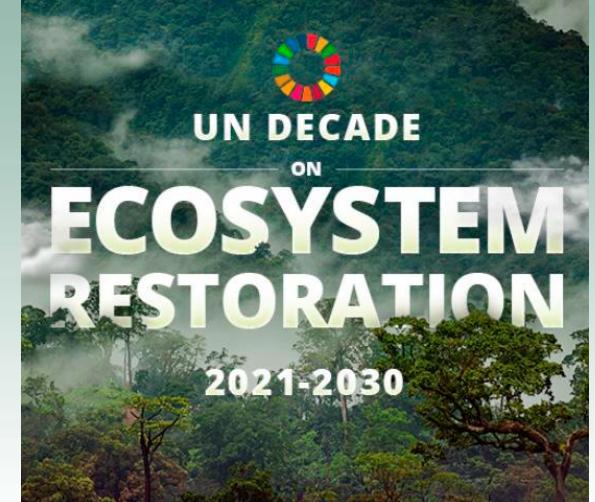
Viktige signal

01.03.19: Generalforsamlinga i FN vedtok å peike ut 2021-2030 til FNs tiår for restaurering av økosystem

23.09.19: «Miljødirektoratet vil oppfordre til å fokusere ekstra på sjøørretbekker i arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner.»

05.11.19: «Miljødirektoratet oppfordrer vannregionene til å følge opp signalene om økt oppmerksomhet om restaurering av vassdrag....»

21.11.19: Statusoppdatering om sjøaure frå Vitenskapelig råd for lakseforvaltning. Nær halvparten av sjøaurebestandane er i dårlig tilstand.

A screenshot of the website for the Scientific Council for Salmonid Management (Vitenskapelig råd for lakseforvaltning). The page title is "Statusoppdatering om sjøørret fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning". Below the title, a summary states: "Vitenskapelig råd for lakseforvaltning har kartlagt tilstanden til sjøørretbestanden i Norge. Nesten halvparten av sjøørretbestandene er i dårlig tilstand. Lakselus er den klart sterkeste negative påvirkningen, men også landbruk, varirkraftregulering og velbygging har stor negativ effekt." To the right of the text is a close-up photograph of a brown trout.

Vassregion Rogaland

Viktig framover

- Fortsette drivet med kartlegging
- Få tydeleg fram verdien til små bekkar
- Ein må prioritera tiltak og dei må innarbeidast i revidert vassforvaltningsplan
- Det må lagast temakart tilgjengeleg for forvaltninga
- Restaurering av vassmiljø/sjøaurebekkar må forankrast i kommuneplan
- Alle sektorar må bidra
- Lokalkunnskap og fagmiljø saman, gi rom for lokalt engasjementet, dialog og tiltaksgjennomføring
- SAMARBEID er eit nøkkelord.

Innhald

Del 1: «Frå kontoret» (Jarle)

- Bakgrunn og organisering
- Kunnskapsgrunnlaget
- Framover

Del 2: «Frå felt» (Knut Ståle)

- Kva har me sett og lært så langt
- Praktisk tiltaksgjennomføring